

radomir rajković

PILICI

Ukrali su jutro
Grlo im cveta
Ostavite im nož
Oni su goli
Ukrali su podne
Tragaju za zrnavijem
Gladuju tišinu
Vežano ih traže
Ukrali su veče
Zemlja im gori
Odvojili su telo od glasa
Verujte im
Ukrali su zlato

SAMOĆA

Ispela je paučinu u moje oči

Boliš
Ja sam još žedan
Boliš boliš

Odrešila je sunce

Tuguješ
ja sam te ranio u krv
Tuguješ tuguješ
Močila je suton od mene

AUDICIJA

u operi

U malom gradu nema društvene hronike. Iz jednostavnog razloga što se uvek zbiva onako kako je to predviđeno, kako je uredjeno i naredjeno. Onaj koji naredjuje zna hoće li biti događaja ili ih neće biti. To naredbodavčevu duboko poznavanje životnih zakonitosti koje ide do proročanstva i jeste uslov reda. Jer ako redar nije uspeo da ovlada logikom događaja, on ne može uobrazavati da je sve u redu, jer ne odigrava se sve u redu, to jest onako kako je predviđeno, a ne može biti predviđeno ako redar ne zna logiku događaja.

Zato se u naše vreme događaja da redari uče logiku događaja. Iz toga i vidimo da u malom gradu, bez društvene hronike, naredbodavac ima redarske sklonosti. A kad se sve to zna, onda se i zna kako je iznenadila učiteljica Snežana celu prostoračnu palanku kad je svima saopštila da namerava u operске pevačice. Isprva su se, na večerinci kod upravitelja, dok se vino lilo neštedice i prase gubilo obličje živog bića, to jest sada već mrtvog, pečene lešine, svi smejali, a biološičarka Mileva se tako zagrnula da je poprska belu bluzu na grudima, kao da se usvršila. Na to se crtačica Živana, amorina, krupna i bezedovski prerogačena počela još jače smejati, kao što je to već običaj u zabavnom društvu. I to se tako smejala gugutavo da se moralo sumnjati da joj je smešno. Snežana je zlo viknula na nju skoro sikćući, plava, umekšanih crta lica i skoro plačevna: „Šta se ceriš Živka, hoćeš li da ti pokažem poziv za audiciju?“ Živana odvratila umiljato, pogledajući na vitkog upravitelja: „Smejem se Milevi, gle kako se ispolivala preko sisa, kao da se usvršila.“ Tu se, suhog izraza na usnama, preterano učtivo obrati raskidanom komadu prasetine, zarivajući viljušku u njega stisnutom pesnicom i širom otvorenih ionako glomaznih očiju, kao da će zveketavi i kruti porculan prsnuti pod udarcem alatke za ishranu. Zatim uze u žute, krupne konjoli-like zube komadinu mesa i stade ga kidati, šireći nozdrve i s nasladom.

Mileva iz ugla, kod kalleve peći, dobaci: „Zadavila se dabogda. Šta ti

smetaju moje sise, upišuljo jedna.“ Upravitelj već ponesen snagom crnog slادنjavog vina, požele da se isklubi, ali strogo reče: „Budite kulturni, Mileva.“ A zatim pohita da objasni, modilirajući glas do potrebne ubedljivosti i uživajući u njegovoj boji: „Mi intelektualci moramo paziti na svoj lik i van razreda. Ne smemo dozvoliti da nama ovlada strast.“ „Ali, družu upravitelju“ pojada se biološičarka Mileva „ja neću trpeti taj fašizam, da me vredja jedna debela svinja.“ Zagrajaše svi, matematičar Gutman pohita ih blagim rečima stiša, sladunjavo se previjajući prema Milevi, a odmah zatim pogledajući u upravitelja i tiho mu dobacujući: „Eto, intelektualaca, nemaju kulturu, sve je to bestidno.“ Mileva ču i skoči na njega: „Gmizavac jedan, a ti imaš kulturu, kad privrčeš devojčice, puji! gadan si, gadan si. Bar da si mi neko muško, neg si ko žena, strino jedna slatka!“ Gubila je gledj, ali se osećalo da to iz nje ne govori vino, jer ga je uspijajući i trseći se otmenošću, na početku večere, popila samo u naprstak, gutljajem skoro bolesno iskrevljenim. „Ne diram ja devojčice,“ reče Gutman „šta lažeš. A što mi se ona tvoja paorska rodbina nameće, za taj kurveraj nisam ja kriv. I još posle govore kako sam ih primio u krevet.“ Tu se sasvim naljuti i reče: „A ja nemam tri ljubavnika u isto vreme, kao što to izvesne biološki opterećene sisarke imaju.“ Nasmēja se i krišom pogleda u ljuto upraviteljevo lice, rošavo i kadro da se zgriči kao krpa. „Molim vas drugovi“ reče upravitelj strogo „ovo ćemo sutra ispitati. A sad dosta.“ Pritom lupi po stolu da zazvekaše rubljene čaše i ocvali porculan. „Al, šta bilo da bilo“ skoro vrisnu Mileva „Gutmana i Živana ču, družu upravitelju, tužiti sudu, nek znadu.“ Pogleda drhtavo i uporno u upravitelja, krupnim zelenim i providnim očima, kao da se meko ali sigurno obavija oko njega. On pocrvene i skloni pogled, ustranu.

Živana ustade i fruntavo dokorači do Mileve. Naže joj se do uva i šapnu: „Šta si se uskopištila. Zar ne vidiš da sam se smejala zbog ove Snežane. Molim te“ zasmēja se opet „ide u operске pevačice. Luda bečka, eto šta je sa njom,

da znaš. I nemoj tu da se praviš važna.“

Sutradan, dok su se ispijeni i s osećanjem trulosti razmireli po razredima, u beloj jednospratnici na trgu obraslom kržljivim rastinjem, osećiš svi gadjenje i glavobolju. Satirali su aspirine i ključali se kiselim kupusom. Ne izbijajući iz špajzeva celo jutro. Živana je sasvim neočekivano dobila proliv, od toga je htela da se obraduje, jer se već osećalo kako joj napeto salo kleca i topi se, skoro kao da joj curi unutra, sliđajući se uz kosti. Ali bolovi joj ne dadoše da živene. Gutman je s mukom vario izjavu o svojoj ženstvenosti i škrgućući zubima se celo jutro ispitivao pred ogledalom, skoro nag. Ježio se, novembar ga je ujedao pod sise i po leđima, ali je uporno istraživao zapise muškosti na sebi. „Na kraju krajeva, rutav sam bar kao pola muškog roda“ reče s prividnim zadovoljstvom. Od tužbe se nije bojavao, jer je znao da Mileva zna da pola varoški zna za njene tri ljubavi: radi sigurnosti flertovala je sa gazda Miletom, setnim udovcem, nežna, devičanski čista, tražeći od njega očinske potpore i novac; radi svog putenog tela podavala se žilavom i jakom mehaničaru u mlinu, divlja, raspasana i razbludna kao ždrebnica, spremna da ujede i da cedi; a svoj duh i radoznali intelekt zadovoljavala je u suptilnim pismima koje joj je iz grada na Dunavu, slao uporno i sa tragovima priljupe upraviteljevo lice, rošavo i kadro da se zgriči kao krpa. „Molim vas drugovi“ reče upravitelj strogo „ovo ćemo sutra ispitati. A sad dosta.“ Pritom lupi po stolu da zazvekaše rubljene čaše i ocvali porculan. „Al, šta bilo da bilo“ skoro vrisnu Mileva „Gutmana i Živana ču, družu upravitelju, tužiti sudu, nek znadu.“ Pogleda drhtavo i uporno u upravitelja, krupnim zelenim i providnim očima, kao da se meko ali sigurno obavija oko njega. On pocrvene i skloni pogled, ustranu.

Živana ustade i fruntavo dokorači do Mileve. Naže joj se do uva i šapnu: „Šta si se uskopištila. Zar ne vidiš da sam se smejala zbog ove Snežane. Molim te“ zasmēja se opet „ide u operске pevačice. Luda bečka, eto šta je sa njom, da znaš. I nemoj tu da se praviš važna.“

Sutradan, dok su se ispijeni i s osećanjem trulosti razmireli po razredima, u beloj jednospratnici na trgu obraslom kržljivim rastinjem, osećiš svi gadjenje i glavobolju. Satirali su aspirine i ključali se kiselim kupusom. Ne izbijajući iz špajzeva celo jutro. Živana je sasvim neočekivano dobila proliv, od toga je htela da se obraduje, jer se već osećalo kako joj napeto salo kleca i topi se, skoro kao da joj curi unutra, sliđajući se uz kosti. Ali bolovi joj ne dadoše da živene. Gutman je s mukom vario izjavu o svojoj ženstvenosti i škrgućući zubima se celo jutro ispitivao pred ogledalom, skoro nag. Ježio se, novembar ga je ujedao pod sise i po leđima, ali je uporno istraživao zapise muškosti na sebi. „Na kraju krajeva, rutav sam bar kao pola muškog roda“ reče s prividnim zadovoljstvom. Od tužbe se nije bojavao, jer je znao da Mileva zna da pola varoški zna za njene tri ljubavi: radi sigurnosti flertovala je sa gazda Miletom, setnim udovcem, nežna, devičanski čista, tražeći od njega očinske potpore i novac; radi svog putenog tela podavala se žilavom i jakom mehaničaru u mlinu, divlja, raspasana i razbludna kao ždrebnica, spremna da ujede i da cedi; a svoj duh i radoznali intelekt zadovoljavala je u suptilnim pismima koje joj je iz grada na Dunavu, slao uporno i sa tragovima priljupe upraviteljevo lice, rošavo i kadro da se zgriči kao krpa. „Molim vas drugovi“ reče upravitelj strogo „ovo ćemo sutra ispitati. A sad dosta.“ Pritom lupi po stolu da zazvekaše rubljene čaše i ocvali porculan. „Al, šta bilo da bilo“ skoro vrisnu Mileva „Gutmana i Živana ču, družu upravitelju, tužiti sudu, nek znadu.“ Pogleda drhtavo i uporno u upravitelja, krupnim zelenim i providnim očima, kao da se meko ali sigurno obavija oko njega. On pocrvene i skloni pogled, ustranu.

Živana ustade i fruntavo dokorači do Mileve. Naže joj se do uva i šapnu: „Šta si se uskopištila. Zar ne vidiš da sam se smejala zbog ove Snežane. Molim te“ zasmēja se opet „ide u operске pevačice. Luda bečka, eto šta je sa njom, da znaš. I nemoj tu da se praviš važna.“